

Obvodné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

4. ročník, školský rok 2011/12

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Ako sa volali bratia, ktorí podľa tradície založili mesto Rím?

2.* Rozdeľte uvedené pojmy a mená podľa toho, k akému obdobiu v dejinách starovekého Ríma patrili.

zákony 12 tabúl, púnske vojny, bratia Gracchovci, Gaius Iulius Caesar, tetrarchia, Nero, etruskí panovníci, Tarquinius II. Superbus, založenie Konštantínopola

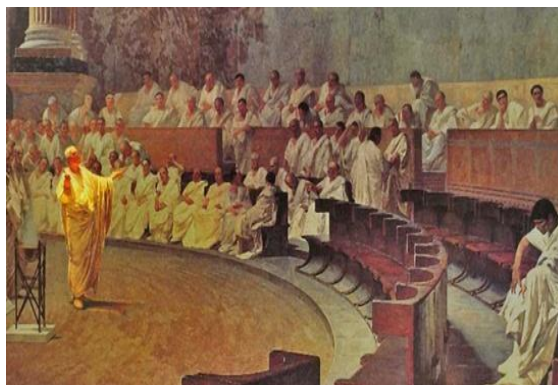
3.* Vytvorte správne dvojice rímskych bohov a ich funkcií.

a) Jupiter	1) manželka najvyššieho boha, patrónka manželstva
b) Mars	2) boh morí a oceánov
c) Juno	3) bohyňa lovu
d) Neptún	4) bohyňa krásy a lásky
e) Venuša	5) boh vojny
f) Diana	6) boh hromov a bleskov, ochranca štátu a rodiny

4.* Rímski občania z radov aristokracie mohli zastávať úrad, kde rozhodovali o štátnom rozpočte, o počte legionárov, vyhlasovali vojnu, podpisovali mier. Na starosti mal zahraničné vzťahy a potvrdzoval zákony.

a) Ako sa volalo toto zhromaždenie? Pozri obrázok.

b) Koľko malo členov v období republiky? Ich počet bol až do 1. storočia pred Kr. pomerne stabilný.

5.* Územia ktorých štyroch z vymenovaných súčasných štátov nikdy nepatrili žiadnou svojou časťou do Rímskeho impéria?

Rumunsko, Írsko, Slovensko, Nórsko, Švajčiarsko, Poľsko, Španielsko, Ukrajina, Litva

6.* Zoradte uvedené vojenské konflikty starovekého Ríma podľa poradia, ako po sebe nasledovali (od najstaršieho po najmladší).

vojna proti Hunom, púnske vojny, markomanské vojny, dobytie Británie

7.* Priradte uvedené osobnosti k správne triumvirátu v odpovedovom hárku.

Octavius, Crassus, Marcus Antonius, Pompeius, Caesar, Lepidus

8.* Vytvorte správne dvojice z latinských pojmov a ich vysvetlením v slovenskom jazyku.

a) pretorián	1) vláda 4 cisárov
b) tetrarchia	2) vyšší veliteľ légie
c) liktor	3) člen cisárovej „ochranky“
d) limes Romanus	4) rímsky úradník
e) legát	5) opevnená hranica Rímskej ríše

9.* Rímska republika dostala svoje meno od slovného spojenia res publica. Ktoré z uvedených prekladov vystihujú jeho význam?

- a) záležitosť všetkých;
- b) vláda ľudu;
- c) vec verejná.

10.* Opravte chyby v nasledujúcom texte. Slová vytlačené silným písmom sú správne a nie je možné ich meniť. Pomôžte si i obrázkom, kde je scéna zo slávneho filmu o udalosti, ktorej sa týka nižšie uvedený text. Opravené znenie napíšte do odpovedového hárku.

V roku **73** po Kr./n.l. vypuklo v **Taliansku** veľké povstanie roľníkov. Základom ich vojska boli vzbúrení vojaci, ktorým velil **Spartanus**. V niekoľkých bitkách dokázali poraziť **rímske** légie. Napokon sa im podarilo dostať sa za hranice Rímskej ríše.

11.* K menám rímskych provincií priradte štát, ktorému dané územie patrí v súčasnosti.

a) Hispánia	1) Maďarsko
b) Predalpská Galia	2) Rakúsko
c) Noricum	3) Taliansko
d) Panónia	4) Francúzsko
e) Galia	5) Španielsko

12. Koncom 18. a v priebehu prvej polovice 19. storočia bola v slovenskom prostredí živá otázka spisovného jazyka. Skupiny vzdelancov používali hneď tri odlišné jazyky. Uvedené mená a pojmy priradte v odpovedovom hárku k správne mu jazyku (jeden pojem patrí k dvom jazykom).

Bernolák, Hurban, Kollár, Fándly, Hodža, Šafárik, katolíci, evanjelici, 1. generácia národných vzdelancov, 2. generácia národných vzdelancov, 3. generácia národných vzdelancov

13. Za iniciálami J. I. B. sa skrýva meno kňaza a spisovateľa, ktorý sa neúspešne pokúsil vytvoriť spisovnú slovenčinu. Ako sa volal celým menom?

14. Doplňte názvy uvedených spolkov.

- a) Slovenské učenie
- b) Tat....

15. Prečítajte si dobový výrok a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Co jsi ty? Rus. Co ty? Srb, Co ty? Čech. Co ty? Jáť Polák jsem. Dítky moje, svornost! Nechte to, mluvte: Slavjan!

- a) Preložte slovo „Slavjan“ do spisovnej slovenčiny.
- b) Akú ideu vlastnú najmä 2. generácii národných vzdelancov uvedený výrok vystihuje?

A

B

16. Na obrázkoch vidíte dvoch známych predstaviteľov slovenského a maďarského národa v 19. storočí, ktorí stáli na čele národných hnutí a mali rovnaké krstné meno. Uveďte ich mená.

17. Jednou z hlavných požiadaviek revolúcie v rokoch 1848 – 49 bolo zrušenie:

- a) nevoľníctva
- b) poddanstva
- c) otroctva v Uhorsku

18. Dňa 11. mája 1848 bol v jednom meste na Slovensku vyhlásený prvý politický program Slovákov.

- a) Ako sa tento program nazýval?
- b) V ktorom meste bol vyhlásený?
- c) Podarilo sa naplniť tento program?
- d) Ktoré dve z nasledovných požiadaviek neobsahoval?

slovenský snem, slovenčina ako úradný jazyk v celom Uhorsku, sloboda tlače, zrovnoprávnenie všetkých národov v Uhorsku, vytvorenie slovenskej vlády

19. Maďarskú revolúciu 1848 – 49 sa Viedni podarilo poraziť až s pomocou ruských vojsk.

- a) Kde došlo k rozhodujúcej bitke (na obr.)?
- b) Kedy k nej došlo? Uveďte mesiac a rok!

20. Isaac Potter bol síce Angličan, ale pôsobil aj na Slovensku. V akej oblasti sa u nás preslávil?

- a) ako staviteľ prvej konskej železnice;
- b) ako konštruktér šachového automatu;
- c) ako konštruktér parného stroja.

21. Ktorý pojem (termín) vystihuje nasledujúca charakteristika.

Súbor opatrení, postupov a snáh vlády, ale aj ostatných inštitúcií Uhorska na vytvorenie jednotného národa v Uhorsku od konca 18. storočia, so zvýšenou intenzitou po rakúsko-uhorskom vyrovnaní (po roku 1867). Prejavovali sa predovšetkým v oblasti školstva a v následnom uplatnení sa obyvateľov vo verejnom živote v štáte.

22. Akou aktivitou sa stal známym Ignác z Loyoly?

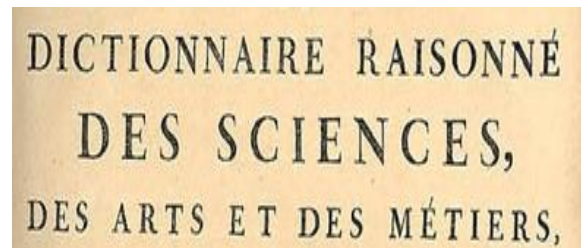
- a) Založil univerzitu v Bologni
- b) Založil rád templárov
- c) Založil rád jezuitov

23. Spomedzi uvedených európskych štátov vyberte štyri, ktoré v 18. storočí postupne slabli a strácali postavenie najsilnejších veľmocí.

Španielsko, Prusko, Dánsko, Švédsko, Osmanská ríša, Rusko, Francúzsko, Veľká Británia

24. Francúzi Voltaire, d'Alembert a Diderot boli predstaviteľmi významného myšlienkového hnutia v 18. storočí.

- a) Ako sa toto hnutie nazývalo?
- b) Aké literárne dielo ich spájalo (na obrázku je jeho originálny názov, ale je známe aj pod jednoslovným názvom, akým)?

25. V roku 1776 sa v Severnej Amerike odohrala udalosť, ktorá v konečnom dôsledku ovplyvňuje svetové dejiny dodnes. Čo významné sa stalo?

26. Prečítajte si názvy vymenovaných bitiek a odpovedzte na nasledujúce otázky.

bitka pri Slavkove, bitka pri Berezine, bitka pri Lipsku, bitka pri Waterloo

- a) S menom ktorého panovníka sa spájajú uvedené bitky?
- b) V ktorej krajine vládol?
- c) Pripíšte písmeno „V“ ku bitke/ám, v ktorej/ých menovaný panovník zvíťazil.

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Ľubomír Staňo

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2011